

IRAKASKUNTZA-GIDA 2023/24

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana GPSICO20 - Psikologiako Gradua

Ikastaroa 1. maila

IRAKASGAIA

25052 - Ikaskuntza, Jokabidea eta Kognizioa

ECTS kredituak: 6

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

"Ikaskuntza, jokabidea eta kognizioa" irakasgaia Psikologiako Graduoko lehenengo mailan kokatuta dago, hain zuen ere, bigarren lau hilabetean. Oinarrizko psikologiako jakintza arloko derrigorrezko materia dugu. Irakasgaia ondo jarraitzeko beste prozesu kognitiboekin lotura zuzena duela argitu behar dugu, hala nola oroimena, arreta, pertzepzioa, emozioa, motibazioa, pentsamendua eta hizkuntza.

Irakasgaiaren helburua da ikasleak ikaskuntza modalitate ezberdinei buruzko ezagutzak eta trebetasunak bereganatzea. Edukiak jorratzean, batez ere oinarrizko ikuspegi batetik abiatuko gara, ikaskuntzaren azterketa esperimentaletik datozen demostrazioak eta teoriak aztertuz. Gainera, ikuspegi konparatua hartuko dugu, giza ikaskuntza aztertuko dugu beste animalia espezie eta sistema artifizialeko ikaskuntzarekin erlazionatuz. Ikuspegi orokor hori hurbilketa aplikatuago baten bidez osatuko da, zeinaren bidez, ikaslea gai izango den ikaskuntza mekanismoak eta efektuak identifikatzeko etorkizuneko psikologo gisa aurki ditzakeen egoeretan.

Irakasgai hau irakaskuntza-berrikuntzako proiektu baten parte da, eta honako izenburu hau du: "Psikologiako ikasleen jarrera zientifiko, sortzaile eta autonomia sustatzea, eklektizismoaren bidez irakaskuntza-metodologietan". Bere kodea IKD-i3 23-24 LORATU da, UPV-EHUko Berrikuntzaren, Gizarte konpromisoaren eta Kulturgintzaren arloko Errektoreordetzak bultzatua. Proiektu honen helburu nagusia gure irakaslana hobetzea da, hainbat metodologia kontuan hartuz eta kontrastatuz. Metodologia horien helburua da azterzea ea eklektizismo metodologikoa baliagarria den pentsamendu kritikoa sustatzeko, abstrakzio-gaitasuna hobetzeko eta ikasleen indukziozko analisirako gaitasuna hobetzeko.

Irakasgaiaren irakaskuntza-gida osoagoa eskuragarri egongo da e-Gela plataforman ("Ikaslearen gida").

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- 1.-Ikaskuntza mota eta maila desberdinetan parte hartzen duten ingurumen baldintzak identifikatu, ezagutu eta bereiztea.
- 2.-Ikaskuntza mota desberdinetan ondorioztatzen diren portaerak eta kasu bakoitzean inplikaturik dauden ikaskuntza edukiak, prozesuak eta mekanismo psikologikoak identifikatu, ezagutu eta bereiztea.
- 3.-Gizarte esparru desberdinetan lan egiten duten profesionalentzat eskuratutako ezagutzak duten garrantzia ulertu.
- 4.-Informazio eta dokumentazio-iturrietatik abiatuta, psikologiarekin zerikusia duen informazioa modu kritikoan bilatzeko, kudeatzeko, eguneratzeko, hautatzeko, aztertzeko eta laburtzeko gai izatea.
- 5.-Modu egokian komunikatzeko gai izatea, ahoz nahiz idatziz. Aurkezpenak eta talde lanak.
- 6.-Ikasketa- gaitasunak lortzea, ikaskuntza autonomia egiteko gai izateko.

Irakasgaia lehen aipatutako IKD-i3 proiektuaren esparruan garatzean, garrantzi berezia emango zaio zeharkako konpetentzia hauek sustatzeari (UPV-EHUko 2019ko katalogotik aterata):

- Autonomia eta autoerregulazioa (ikasleek ikasteko eta erabakiak hartzeko orduan prozesu kognitibo metakognitiboek buruz kontzientzia har dezaten eta prozesu horiek optimiza ditzaten sustatzea).

- Gizarte konpromisoa (mota desberdinetako erronken aurrean ikasleen ekintza enpatikoak eta arduratsuak sustatzea).
-Informazioaren kudeaketa eta herritartasun digitala (ikasleek informazio zientifikoa modu kritiko, fidagarri eta arduratsuan erabil dezaten saiatuz).

-Berrikuntza eta ekintzailtza (ikasleek beren gaitasun berritzailea eta sortzailea optimiza dezaten sustatuz).

-Pentsamendu kritikoa (analisi gaitasuna, zalantzan jartzeko gaitasuna eta iritzi arrazoituen balioaz jabetzeko gaitasuna bultzatuz.).

Zeharkako gaitasun horiek bilatzeak Garapen Jasangarriko Helburu (GJH, 2030 Agenda, ONU) hauek lortzera bideratzen du irakasgaia.

O4, Kalitatezko hezkuntza.

O5, Genero-berdintasuna.

O8, Lan duina eta hazkunde ekonomikoa.

O10, Desberdintasunen murrizketa.

ESpero diren ikaskuntza emaitzak: aipatutako zeharkako gaitasun horiek garatzea. Hots, alde batetik, txosten idatzi egoki bat lantzen ikastea.

Bestetik, honako gaitasunak garatzea (pentsamendu kritikorako, zalantzan jartzeko, sormen-berrikuntzarako eta abarretarako joera duenak) aukera handiagoz sustatuko ditu garapen jasangarria, giza eskubideak, genero-berdintasuna, bakearen eta indarkeriarik ezaren kultura sustatzea, eta abar. Gainera, gaitasun horiek ekintzailtza eta erronka ekonomiko eta sozialei eraginkortasunez aurre egitea sustatuko dute.

EDUKI TEORIKO-PRAKTIKOAK

I.-ATAL TEORIKOA. Gaitasunak: C1, C2

1. Ikaskuntza: Zer da ikaskuntza eta nola erlazionatzen da beste oinarrizko prozesu psikologikoekin?
2. Estimulu bakar bati buruz ikasten
3. Estimuluen arteko erlazioen ikaskuntza
4. Jokabidearen eta bere ondorioen arteko erlazioen ikaskuntza
5. Ikaskuntza soziala
6. Ikaskuntza eta portaera desgokitzalea

II.-ATAL PRAKTIKOA. Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

A) GELAKO PRAKTIKAK (GA). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

15 saioetan zehar bi jarduera mota eginko dira:

Saio batzuetan, ikasleak gai teoriko bakoitzeko elementu nagusiak induktiboki eta aktiboki landuko ditu. Horretarako, kasuak eta arazoak konpontzeko jarduerak egingo dira, bakarka nahiz taldeka.

Gainerako saioen xedea ikasleek informazio zientifikoa erabiltzeko trebetasunak eskuratzea da. Informazio zientifiko garrantzitsua identifikatzeko eta laburtzeko hainbat jarduera egingo dira, eta entrenamendu horretatik abiatuta, poster-formatuko ikerketa-proiektu bat egin eta aurkeztuko da.

B) ORDENAGAILU PRAKTIKAK (OP). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

Saio hauetan (ordubeteko lau saio eta bi orduko saio bat), klase teorikoetan eztabaidatutako fenomeno garrantzitsuenetako batzuen demostrazio aktiboak egingo dira. Esperimentu horiek ordenagailuan egingo dira.

Ikasleek, lehenik, subjektu esperimentalaren rola hartuko dute, eta, ondoren, ikertzailearen rola, lortutako jokabide-datuak bildu, aztertu eta interpretatzeko.

C) TAILERRAK (TA). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

Saio hauetan, aurreko saioetan egindako lanetik sortutako proiektuak aurkeztu eta defendatuko dira poster-formatuan. Informazio zientifikoa zabaltzea eta eztabaidatzea sustatzen da, kongresu zientifiko baten antzeko talde-testuinguruan.

D) MINTEGIAK (M). Gaitasunak: C1, C2, C3 y C4

Saio hauetan, aldizkako autoebaluazioen emaitzetatik abiatuta (azterketaren antzeko formatua dutenak), irakasleak eta ikasleak galderak egingo eta ebartziko dituzte. Ikasgaiaren beste zeregin batzuetan izandako aurrerapenari buruzko atzeraelikadura ere eskainiko da; adibidez, poster-formatuan aurkeztu beharreko ikerketa-proiektuaren garapena.

METODOLOGIA

Proposatzen den irakaskuntza-metodologia askotarikoa da, eta eskola teoriko magistraletan eta eskola praktikoetan (ordenagailuko praktikak, gelako praktikak eta tailerrak) landu beharreko jarduerak biltzen ditu.

Eskola magistraletan irakasgaiaren eduki teorikoa azalduko da. Eskolen jarraipena egiteko beharrezkoak izango diren irakurketa batzuk identifikatuko dira. Horien bolumena irakasgaiaren kredituen pisuaren arabera espero den lan ez-presentzialaren kargari egokituko zaio. Halaber, ikasleei etengabeko autoebaluaziorako tresnak emango zaizkie (batez ere testak, azterketan erabilitako formatuaren antzekoak), gaitasunak eskuratzeko prozesuaren aurrerapenari buruzko feedback-a lortu ahal izan dezaten.

Eskola praktikoetan jarduera dinamikoak planteatuko dira, ezagutza teorikoak eskuratzea osatuko duten trebetasunak lortzen laguntzeko. Helburua da ikaslea pentsamendu zientifikoarekin ohitzea eta pentsamendu teorikorako ohiturak hartzea, arrazoibide induktiboa eta deduktiboa konbinatuz, hasieran jarraibide zuzenduak emanez eta pixkanaka modu autonomoagoan ekinez. Ikaslea gelako zientzialari bihurtu nahi da, eta fenomenoei buruzko zenbait datu argigarritatik abiatuta (gelan egindako erakustaldi aktiboetan sortutakoak, aldeztu aurreko lanetatik edo lan simulatuetatik hartutakoak), metodo zientifikoa aplikatu eta hipotesi egiaztagarriak (propioak eta/edo ikasten ari den teoria eta ereduetatik eratorriak) eta horiek egiaztatzen/faltsutzen saiatzeko egoerak proposatu. Bestalde, planteamendu orokor berari jarraituz, klase praktikoetan informazio zientifikoa komunikatzeko gaitasunak eskuratzea sustatuko da, batez ere, informazio zientifikoa aztertze, laburtze, antolatze eta adierazteko gaitasuna (txosten idatziak eta/edo posterrak).

Tutoretzen funtzionamendua: aldeztu aurreko hitzordua eskatu behar da posta elektronikoen bidez, bai tutoretza presentzialetarako bai tutoretza birtualetarako (eGelaren eta ematen den tresna birtualaren bidez).

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	34	2	15		6		3		
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	51	3	22,5		9		4,5		

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

EBALUAZIO-SISTEMAK

- Ebaluazio jarraituaren sistema
- Azken ebaluazioaren sistema

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

- Test motatako proba % 60
- Talde lanak (arazoen ebazpenak, proiektuen diseinuak) % 40

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

A) Ebaluazio Jarraitua.

EDUKI TEORIKOEN ikaskuntza lauhilekoaren amaieran ebaluatuko da, azterketaren data ofizialean. Aukera anitzeko galderak egongo dira, eta haien formatua (eta zailtasun maila) alde aurretik entrenatuko da aldizkako autoebaluazio batzuen bidez. Galdera horietan lortutako puntuazioa irakasgaiko notaren% 60ri dagokio.

Gaitasunak: C1 eta C2

Bestalde, lauhilekoan zehar, JARDUERA PRAKTIKOETAKO zenbait ebidentzia jasoko dira. Ebidentzia horietatik abiatuta (kasuak/arazoak konpontzeari eta proiektua poster-formatuan prestatu eta aurkeztean egindako lanari buruzko txosten laburrak), irakasgaiko notaren %40ari dagokion puntuazioa lortuko da.

Entregagarri guztiak gelan adierazitako egunetan eGela plataformaren bidez helarazi behar zaizkie irakasleei. Jarduera horien ebaluazioan zeharkako gaitasunen eskuratze-maila hartuko da kontuan (arau ortografikoak barne).

Gaitasunak: C3 eta C4.

Ebaluazio jarraituaren laburpena = Teoria (6 puntu gehienez) + Praktikak (4 puntu gehienez) = Gehienez 10 puntu *

* Ikasgaia gainditu ahal izateko, EZINBESTEKOA da ikasgaiaren bi atalak gainditzea; hau da, gutxienez 6 puntutik 3 lortzea TEORIA atalean, eta gutxienez 4 puntutik 2 puntu PRAKTIKAK atalean.

B) Azken ebaluazioa.

Ikasleek ebaluazio sistema hori aukeratu dezakete, bai sistema jarraituaren eduki praktikoen ebaluazioan parte hartu badute, bai ez badute. Kontuan hartu behar da, hala ere, azken ebaluazioko sistema hori aukeratuz gero, uko egiten zaiola ebaluazio jarraituko sisteman egin daitezkeen jardueretan lortutako puntuazioari.

Azken ebaluazioko sistema hau aukeratzen duten ikasleek ebaluazio jarraituaren bidez ebaluatutako ikasleen eduki teorikoen azterketa bera egingo dute. Baina, gainera, bere azterketak atal/galdera osagarri batzuk izango ditu, eta horien bidez ebaluatuko da saio praktikoetan trebetasunak eskuratzeari dagokion irakasgaiaren notaren %40.

Azken ebaluazioaren laburpena = Teoria (6 puntu gehienez) + Praktikak (4 puntu gehienez) = Gehienez 10 puntu *

* Ikasgaia gainditu ahal izateko, EZINBESTEKOA da ikasgaiaren bi atalak gainditzea; hau da, gutxienez 6 puntik 3 lortzea TEORIA atalean, eta gutxienez 4 puntutik 2 puntu PRAKTIKAK atalean.

C) Ebaluatze arau gehigarriak: deialdiari uko egitea

Bi ebaluazio sistemetako edozeinetan, aski izanen da azterketara ez aurkeztea deialdiari uko egiteko.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

1.– Irakasgaia ohiko deialdian gainditzen ez duten ikasleek, hautatutako ebaluazio sistema gorabehera, eskubidea izango dute ezohiko deialdiko azken ebaluazioko proba osatzen duten azterketa eta jardueretara aurkezteko.

2.– Ezohiko deialdietan irakasgaiak ebaluatze arau bakarra azken ebaluazioa izango da.

3.– Ezohiko deialdiko azken ebaluazioko probak definituta dauden ikaskuntzaren emaitzak ebaluatze arau eta

neurtzeko behar beste azterketa eta ebaluazio jardura izango ditu, emaitzak ohiko deialdiaren pareko baldintzetan ebaluatu ahal izateko. Ikasleek ikasturtean zehar eskuratutako emaitza positiboak gorde ahal izango dira. Aldiz, ikasturtean zehar egindako etengabeko ebaluazioaren emaitzak negatiboak badira, emaitzak ezin izango dira ezohiko deialdirako mantendu eta deialdi horretan ikasleek kalifikazioaren % 100 eskuratu ahal izango dute.

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

- Apunteak.
- Artikulu zientifikoen irakurketa

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

- ALLOWAY, T., WILSON, G. y GRAHAM, J. (2006). Sniffy. La rata virtual. Pro versión 2.0. Madrid: Thomson.
- BAYÉS, R. Y PINILLOS, J.L. (1989). Aprendizaje y condicionamiento. Volumen 2. Mayor, J. y Pinillos, J.L. Tratado de psicología general. Madrid: Alhambra Universidad.
- BANDURA, A. (1984). Teoría del aprendizaje social. Madrid: Espasa-Calpe.
- CANDIDO, A (2000). Introducción a la psicología del aprendizaje. Madrid: Biblioteca Nueva.
- DICKINSON, A. (1984). Teorías actuales del aprendizaje animal. Madrid: Debate.
- DOMJAN, M. (2002). Bases del aprendizaje y el condicionamiento. (Segunda Edición) Jaén: del Lunar.
- DOMJAN, M. (2003). Principios de aprendizaje y conducta (Quinta edición). Madrid: Thomson.
- DOMJAN, M. eta BURKHARD, B. (1994). Ikaskuntza eta Jokabide Mekanismoak. EHUko argitalpen etxea. Bilbo.
- FROUFE, M. (2004). Aprendizaje asociativo. Principios y aplicaciones. Madrid: Thomson.
- IRAOLA, J. eta SOROA, M. (2000). Animalia ikaskuntza: Oinarrizko fenomenoek praktika-gida. /EHUko argitalpen etxea, Bilbao.
- KLEIN, S.B. (1994). Aprendizaje. Principios y aplicaciones. Madrid: McGraw-Hill.
- KRAUSE, M.A. (2006). Cuaderno de trabajo. Principios de aprendizaje y conducta. (Quinta edición). Madrid: Thomson.
- MACKINTOSH, N.J. (1988). Condicionamiento y aprendizaje asociativo. Madrid: Alhambra Universidad.
- MALDONADO, A. (1998). Aprendizaje, cognición y comportamiento humano. Madrid: Biblioteca Nueva.
- MAS, B. Y PELLÓN, R. (1987). Modelos atencionales del condicionamiento clásico. MADRID: U.N.E.D.
- PEARCE, J.M. (1998). Aprendizaje y cognición. Barcelona: Ariel.
- PINEÑO, O., VADILLO, M.A. Y MATUTE, H. (2007) (Eds.). Psicología del aprendizaje. Badajoz: Abecedario.
- RACHLIN, H. (1979). Comportamiento y aprendizaje. Barcelona: Omega.
- ROSAS SANTOS, J.M. (Ed.) (2002). Teorías asociativas del aprendizaje. Jaén: del Lunar.
- TARPY, R.M. (1999). Aprendizaje: teoría e investigación contemporánea. Madrid: McGraw-Hill.
- VILA, J., NIETO, J. Y ROSAS, J.M. (Eds.) (2003). Investigación contemporánea en aprendizaje asociativo. Jaén: del

Gehiago sakontzeko bibliografia

- Aguado Aguilar, L. (Ed.) (1989). Cognición comparada. Madrid: Debate.
- Bandura, A. y Walters, L. (1978). Aprendizaje social y desarrollo de la personalidad. Madrid: Alianza Universitaria.
- Boakes, R.A. (1989). Historia de la psicología animal. De Darwin al conductismo. Madrid: Alianza Universitaria.
- Hilgard, E.R. y Bower, G.H. (1975). Teorías del aprendizaje. México: Trillas.
- Honig, W.K. (Ed.) (1975). Conducta operante. México: Trillas.
- Hull, C.L. (1986) Principios de conducta. Madrid: Debate.
- Hulse, S.H., Egeth, H. y Deese, J. (1982). Principios de aprendizaje. México: McGraw-Hill.
- Kimble, C.A. (1969). Hilgard y Marquis, condicionamiento y aprendizaje. México: Trillas.
- Leahey, T. H. y Harris, R. J. (1998). Aprendizaje y Cognición. Madrid: Prentice-Hall.
- Pavlov, I.P. (1972). Reflejos condicionados e inhibiciones. Barcelona: Ediciones Península.
- Pavlov, I.P. (1973). Actividad nerviosa superior. Obras escogidas. Barcelona: Fontanella.
- Pelechano, V. (1980). Modelos básicos de aprendizaje. Valencia: Alfapúls.
- Pellón, r. y Huidobro, A. (2004) (Coords.). Inteligencia y aprendizaje. Barcelona: Ariel.
- Puente Ferreras, A. (2005). Cognición y aprendizaje. Pirámide.
- Ribes Iñesta, E. (2002) (Ed.). Psicología del Aprendizaje. México: Manual Moderno.
- Rosas Santos, J.M. (1998). Aprende condicionando. Jaén: del Lunar.
- Rosas, J.M., García-Fernández, E. y Sánchez, F. (2005). Fundamentos del aprendizaje humano. Jaén: Del Lunar.

Schoenfeld, W.N. (1979). Teorías de los programas de reforzamiento. México: Trillas.
Skinner, B.F. (1974). Ciencia y conducta humana. Barcelona: Fontanella.
Skinner, B.F. (1976). La conducta de los organismos. Barcelona: Fontanella.

Aldizkariak

A.-En inglés:

- 1.Behavioral and Brain Sciences.
- 2.Behavioural Processes.
- 3.Comparative Cognition and Behavior Reviews.
- 4.Learning and Behaviour.
- 5.Learning and Motivation.
- 6.Journal of Experimental Psychology: Animal Behaviour Processes.
- 7.The Quarterly Journal of Experimental Psychology.
- 8.Psychological Review.
- 9.Psychological Bulletin.

B.-En castellano:

- 1.Psicológica. Revista de Metodología y Psicología Experimental.
- 2.Psicothema.
- 3.Anales de Psicología.

C.-En Euskera:

- 1.Elhuyar.
- 2.Uztaro.

Interneteko helbide interesgarriak

Laboratorio Virtual de Aprendizaje

Se pueden realizar demostraciones o participar en experimentos sobre aprendizaje y condicionamiento

<http://paginaspersonales.deusto.es/matute/>
<https://psych.hanover.edu/research/exponnet.html>

Exper

Videos de Aprendizaje y Condicionamiento

<http://go.owu.edu/~deswartz/introduction.html>
<http://academic.brooklyn.cuny.edu/psych/delam/53.1/clips.htm>

Sociedades científicas españolas relacionadas directamente con el tema

Sociedad Española de Psicología Comparada (SEPC)

<http://www.ujaen.es/huesped/sepc/>

Sociedad Española de Psicología Experimental (SEPEX)

<http://www.sepex.net>

OHARRAK